

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ІВАНО-ФРАНКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ НАФТИ І ГАЗУ

Інститут економіки та менеджменту
(назва інституту)

Кафедра підприємництва та маркетингу
(назва кафедри)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор ІЕМ

(підпис)

Світлана Дубова О. Г.

(підпис)

(посада та ініціали)

20 02 2020 р.

Практика контролінгу

(назва навчальної дисципліни)

РОБОЧА ПРОГРАМА

Перший (бакалаврський) рівень

(рівень вищої освіти)

галузь знань

07 - Управління та адміністрування

(шифр / назва)

спеціальність

076 - Підприємництво, торгівля та біржова діяльність

(шифр / назва)

спеціалізація

_____

(назва)

вид дисципліни

вибіркова

або / або ж / вибіркова

Івано-Франківськ-2020-2022

Робоча програма дисципліни «Практика контролінгу» для студентів, що навчаються за ОПП «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» на здобуття ступеня бакалавр.

Розробник:

доц. кафедри підприємництва та маркетингу, к.е.н., доц.
(посада, назва кафедри, науковий ступінь, академічне звання)

(підпис) Обельницька Х. В.
(прізвище та ініціали)

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри підприємництва та маркетингу

Протокол від 10 лютого 2020 року № 6.

Завідувач кафедри підприємництва та маркетингу
(назва кафедри)

(підпис) Перевозова І.В.
(прізвище та ініціали)

Узгоджено:

Гарант ОПП

(підпис) Гіобізіум С.А.
(прізвище та ініціали)

Завідувач випускової кафедри підприємництва та маркетингу
(назва кафедри)

(підпис) Перевозова І.В.
(прізвище та ініціали)

1 ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Ресурс годин на вивчення дисципліни «Практика контролінгу» згідно з чинним РНП, розподіл по семестрах і видах навчальної роботи для різних форм навчання характеризує таблиця 1.

Таблиця 1 – Розподіл годин, виділених на вивчення дисципліни

Найменування показників	Всього		Розподіл по семестрах			
			Семестр <u>1</u>		Семестр <u>2</u>	
	Денна форма навчання (ДФН)	Заочна (дистанційна) форма навчання (ЗФН)	Денна форма навчання (ДФН)	Заочна (дистанційна) форма навчання (ЗФН)	Денна форма навчання (ДФН)	Заочна (дистанційна) форма навчання (ЗФН)
Кількість кредитів ECTS	3,0	3,0			3,0	3,0
Кількість модулів	1	1			1	1
Загальний обсяг часу, год	90	90			90	90
Аудиторні заняття, год, у т.ч.:	36	12			36	12
лекційні заняття	18	6			18	6
семінарські заняття	-	-			-	-
практичні заняття	18	6			18	6
лабораторні заняття	-	-			-	-
Самостійна робота, год, у т.ч.	54	78			54	78
виконання курсового проекту (роботи)	-	-			-	-
виконання контрольних (розрахунково-графічних) робіт	-	4			-	4
опрацювання матеріалу, викладеного на лекціях	14	18			14	18
опрацювання матеріалу, винесеного на самостійне вивчення	18	36			18	36
підготовка до практичних занять та контрольних заходів	18	18			18	18
підготовка звітів з лабораторних робіт	-	-			-	-
підготовка до екзамену	4	6			4	6
Форма семестрового контролю	Залік				Залік	

2 МЕТА ТА РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Мета вивчення дисципліни «Практика контролінгу» – набуття фахівцями компетенцій щодо сучасних методів контролінгу та здійсненню управлінської діяльності по обґрунтуванню та прийняттю управлінських рішень.

У результаті вивчення дисципліни студент повинен демонструвати такі **результати навчання** через знання, уміння та навички:

знати:

- особливості обробки та трансформації інформації, направленої на виявлення тенденції і закономірностей явищ і процесів у діяльності підприємства;
- особливості розробки адекватних ситуації управлінські рішення;
- як складати стратегічний і оперативний план діяльності підприємства;
- як розробляти заход , які забезпечували б підвищення життєдіяльності підприємства.

вміти:

- аналізувати економічну інформацію, яка відображає діяльність окремого суб'єкта господарювання, й робити на основі такого аналізу відповідні висновки;
- розмежувати існуючі підходів до сутності контролінгу та формування власного погляду;
- обґрунтувати функціональне призначення контролінгу та розуміти завдання, що він виконує.

отримати навички:

- організації системи управління досягненням поточних цілей підприємства;
- здатності до діагностики ефективності контролінгової системи на підприємстві;
- здатності до адаптування організаційної структури управління підприємством з метою підвищення її гнучкості та здатності швидко реагувати на мінливі вимоги зовнішнього середовища;
- здатності до формування критеріїв прийняття управлінських рішень залежно від моделі прийняття управлінських рішень в конкретній ситуації.
- демонструвати здатність генерувати нові ідеї, приймати нестандартні рішення у процесі управління підприємством;
- вміння виявляти, ставити, вирішувати проблеми та приймати обґрунтовані рішення;
- розробляти та аналізувати бюджети підприємства з метою оцінки ефективності управлінських рішень і оптимального розподілу ресурсів між підрозділами.

Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування та розвиток у студентів компетентностей, передбачених відповідним стандартом вищої освіти України:

Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування та розвиток у студентів компетентностей, передбачених стандартом вищої освіти України для спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» галузі знань 07 «Управління та адміністрування» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, затвердженим Наказом Міністерства освіти і науки України 13.11.2018 р. № 1243, зокрема:

інтегральної: Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та проблеми у сферах підприємницької, торговельної та біржової діяльності або в процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів організації і функціонування підприємницьких, торговельних, біржових структур і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

загальних:

- ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК 2. Здатність застосовувати отримані знання в практичних ситуаціях.
- ЗК 6. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
- ЗК 8. Здатність виявляти ініціативу та підприємливість.
- ЗК 10. Здатність діяти відповідально та свідомо.

фахових:

- СК 1. Критичне осмислення теоретичних засад підприємницької, торговельної та біржової діяльності.

СК 2. Здатність обирати та використовувати відповідні методи, інструментарій для обґрунтування рішень щодо створення, функціонування підприємницьких, торговельних і біржових структур.

СК 4. Здатність застосовувати інноваційні підходи в діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур.

СК 5. Здатність визначати та оцінювати характеристики товарів і послуг в підприємницькій, торговельній, біржовій діяльності.

СК 9. здатність до організації зовнішньоекономічної діяльності підприємницьких, торговельних і біржових структур.

Результати навчання дисципліни деталізують **такі програмні результати навчання, передбачені** стандартом вищої освіти України для спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» галузі знань 07 «Управління та адміністрування» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, затвердженим Наказом Міністерства освіти і науки України 13.11.2018 р. № 1243 (із зазначенням *порядкового номеру у відповідності до розділу V цього стандарту*) :

1. Використовувати базові знання з підприємництва, торгівлі і біржової діяльності й уміння критичного мислення, аналізу та синтезу в професійних цілях;

2. Застосовувати набуті знання для виявлення, постановки та вирішення завдань за різних практичних ситуацій в підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності;

5. Організувати пошук, самостійний відбір, якісну обробку інформації з різних джерел для формування банків даних у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності;

7. Демонструвати базові й структуровані знання у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності для подальшого використання на практиці;

12. Володіти методами та інструментарієм для обґрунтування управлінських рішень щодо створення й функціонування підприємницьких, торговельних і біржових структур

3 ПРОГРАМА ТА СТРУКТУРА ДИСЦИПЛІНИ

3.1 Тематичний план лекційних занять

Тематичний план лекційних занять дисципліни характеризує таблиця 2.

Таблиця 2 – Тематичний план лекційних занять

Шифр	Назви модулів (М), змістових модулів (ЗМ), тем (Т) та їх зміст	Обсяг годин		Література	
		ДФН	ЗФН	порядковий номер	розділ, підрозділ
М 1	Контролінг як інструмент підтримки процесу прийняття управлінських рішень та його інструментарій	18	6		
ЗМ1	Теоретичні основи контролінгу	18	6		
Т. 1.1	Поняття контролінгу, його суть та значення	2	1	1	1
				2	1
				3	1
Т.1.2	Характеристика об'єктів контролінгу	2	1	1	2
				2	2
				3	2
Т.1.3	Організація управлінського обліку в системі контролінгу	2	1	1	3
				2	3
				3	3
Т.1.4	Система планування та бюджетування на підприємстві	2	0,5	1	4
				2	4
				3	4
Т 1.5	Методичний інструментарій оперативного контролінгу	2	0,5	1	5
				2	5
				3	5
Т 1.6	Експертна діагностика фінансово-господарського стану підприємства	2	0,5	1	6
				2	6
				3	6
Т 1.7	Контролінг інвестиційних проектів	2	0,5	1	7
Т 1.8	Організаційно-методичні основи формування та функціонування системи контролінгу на підприємстві	2	0,5	1	8
Т 1.9	Контролінг у системі прийняття управлінських рішень	2	0,5	1	9

Всього:

М1 – змістових модулів - 1

3.2 Теми практичних (семінарських) занять

Теми практичних (семінарських) занять дисципліни наведено у таблиці 3.

Таблиця 3 – Теми практичних (семінарських) занять

Шифр	Назви модулів (М), змістових модулів (ЗМ), тем (Т) та їх зміст	Обсяг годин		Література	
		ДФН	ЗФН	порядковий номер	розділ, підрозділ
М 1	Контролінг як інструмент підтримки процесу прийняття управлінських рішень та його інструментарій	18	6		

Шифр	Назви модулів (М), змістових модулів (ЗМ), тем (Т) та їх зміст	Обсяг годин		Література	
		ДФН	ЗФН	порядковий номер	розділ, підрозділ
ЗМ1	Практичні основи контролінгу	18	6		
Т. 1.1	Поняття контролінгу, його суть та значення	2	1	4,5	1
Т.1.2	Характеристика об'єктів контролінгу	2	1	4	2
Т.1.3	Організація управлінського обліку в системі контролінгу	2	1	4,6	3
Т 1.4	Система планування та бюджетування на підприємстві	2	0,5	4,5	4
Т 1.5	Методичний інструментарій оперативного контролінгу	2	0,5	4,5,6	5
Т 1.6	Експертна діагностика фінансово-господарського стану підприємства	2	0,5	4,5,6	6
Т 1.7	Контролінг інвестиційних проектів	2	0,5	4,6	7
Т 1.8	Організаційно-методичні основи формування та функціонування системи контролінгу на підприємстві	2	0,5	4,5,6	8
Т 1.9	Контролінг у системі прийняття управлінських рішень	2	0,5	4,5,6	9

3. Завдання для самостійної роботи студента

Перелік матеріалу, який виноситься на самостійне вивчення, наведено у таблиці 4.

Таблиця 4 – Матеріал, що виноситься на самостійне вивчення

Шифр	Назви модулів (М), змістових модулів (ЗМ), питання, які виноситься на самостійне вивчення	Обсяг годин	Література	
			порядковий номер	розділ, підрозділ
М 1	Контролінг як інструмент підтримки процесу прийняття управлінських рішень та його інструментарій	54		
ЗМ1	Теоретичні основи контролінгу	54		
Т. 1.1	Концепція контролінгу Історія розвитку та сутність контролінгу	6	1, 1 п, 2 п	1
Т.1.2	Об'єкти контролінгу	6	2,1п,2 п	2
Т.1.3	Організація управлінського обліку в системі контролінгу	6	1, 1 п, 2 п	3
Т 1.4	Система планування та бюджетування на підприємстві	6	3, 1 п, 2 п	4
Т 1.5	Методичний інструментарій оперативного контролінгу	6	1, 1 п, 2 п	5
Т 1.6	Експертна діагностика фінансово-господарського стану підприємства	6	2, 1 п, 2 п	6, 1п
Т 1.7	Контролінг інвестиційних проектів	6	3,1п,2 п	7, 1п
Т 1.8	Організаційно-методичні основи формування та функціонування системи контролінгу на підприємстві	6	1, 1 п, 2 п	8, 1п
Т 1.9	Контролінг у системі прийняття управлінських рішень	6	2, 1 п, 2 п	9, 1п

4 НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

4.1 Основна література

1. Брітченко І.Г. Контролінг : навч. посіб. / І. Г. Брітченко, А. О. Князевич. – Рівне : Волинські береги, 2015. – 280 с.
2. Давидович І. Є. Контролінг: навч.посіб./ Ігор Євгенович Давидович. — К.: Центр учбової літератури, 2008. — 552 с.
3. Садченко О.В. Контролінг: навч. –метод. посіб. / Садченко О.В., Нічітайлова Н.С. – Одеса : Одеський національний університет імені І.І. Мечникова. – 2013. – 172 с.

4.2 Додаткова література

4. Оліфіров ОВ. Контролінг інформаційної системи підприємства: Монографія. - Донецьк: ДонДУЕТ, 2003. - 325 с.
5. Ткаченко А.М. Контролінг в системі управління промисловим підприємством: Монографія / Запорізька держ. інженерна академія. - Запоріжжя: Видавництво Запорізької держ. інженерної академії, 2006. - 194с.
5. Фольмут Х.И. Инструменты контроллинга от А до Я. Пер. с нем. / Под ред. и с предисл. М.А. Лукашевича, Е.Н. Тихоненковой. —М.: Финансы и статистика, 2001. — 288с.
6. Маркетинговий контролінг: теорія та методологія / Л.В. Балабанова, О.О. Гасило; Донецький держ. ун-т економіки і торгівлі ім. М.Туган-Барановського. - Донецьк: ДонДУЕТ, 2006. - 220 с.

4.3 Література та методичне забезпечення практичних занять

- 1п Обельницька Х. В. Контролінг: конспект лекцій. – Івано-Франківськ: ІФНТУНГ, 2018. – [Електронна версія]
- 2 п Обельницька Х. В. Контролінг: методичні вказівки для вивчення дисципліни. – Івано-Франківськ: ІФНТУНГ, 2018. – [Електронна версія]

4.4 Література та методичне забезпечення самостійної роботи

- 2с «Prometheus» – громадський проект масових відкритих онлайн-курсів// Режим доступу: <https://prometheus.org.ua>:

4.5 Інформаційні ресурси в Інтернеті

- 1і. www.management.com.ua - Інтернет-портал для управлінців
- 2і. www.cfin.ru – сайт корпоративного менеджменту
- 3і. Офіційний сайт Державного Комітету статистики України <http://www.ukrstat.gov.ua>
- 4і. Офіційний сайт Конференції ООН з торгівлі і розвитку ЮНКТАД – <http://www.unctad.org>
- 5і. Офіційний сайт Організації економічного співробітництва і розвитку - <http://www.oecd.org>;
- 6і. Статистична інформація - <http://oberon.sourceoecd.org>
- 7і. Офіційний сайт Світового економічного форуму - <http://www.weforum.org>
- 8і. Офіційний сайт Світової Організації торгівлі - <http://www.wto.org>
- 9і. Офіційний статистичний сайт Євросоюзу - <http://www.europa.eu.int/comm/eurostat>
- 10і. Довідник для економістів. - Електронний ресурс. - Режим доступу: <http://www.catback.ru/articles/theory/control/controlling.htm>

5 МЕТОДИ КОНТРОЛЮ ТА СХЕМА НАРАХУВАННЯ БАЛІВ

Дається детальна інформація про методи контролю знань студентів на лекціях, практичних заняттях та оцінювання самостійної роботи. Зразок схеми нарахування балів при оцінюванні знань студентів з дисципліни наведено в таблиці 5. За даними таблиці 6 на початку семестру розробляється робочий план дисципліни.

Таблиця 5 – Схема нарахування балів у процесі оцінювання знань студентів з дисципліни «Практика контролінгу»

Види робіт, що контролюються	Максимальна кількість балів
Модуль 1	
Контроль засвоєння теоретичних знань змістового модуля ЗМ1: Км1	30
Контроль практичних навиків при виконанні чотирьох аудиторних контрольних робіт (4x10)	40
Контроль практичних навиків при самостійному виконанні трьох розрахункових домашніх робіт (3x10)	30
Усього	100

Остаточне оцінювання екзамену з дисципліни проводиться відповідно до вимог чинного Положення «Про систему поточного і підсумкового контролю, оцінювання знань та визначення рейтингу студентів»

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену, диференційованого заліку, курсового проекту (роботи), практики
90 – 100	A	відмінно
82-89	B	добре
75-81	C	
67-74	D	
60-66	E	задовільно
35-59	FX	
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни